

ER IS IEMAND in haar hut geweest.

Op het moment dat ze de sleutel in het slot steekt, nog voordat ze hem omdraait, weet ze dat, instinctief. De cilinder biedt geen weerstand. Ze had de deur toch op slot gedaan voor ze naar buiten ging? Ja, hoor. Ze doet de deur altijd op slot, wanneer ze komt en wanneer ze weggaat, ze doet de deur 's nachts zelfs op slot, hoewel iedereen zegt dat dit gevaarlijk is. Maar nu zit hij niet op slot. Er is iemand in haar hut geweest. Opnieuw.

Voordat ze haar hand op de klink legt, aarzelt ze even en ze kijkt de gang in, eerst naar rechts en dan naar links. Niemand te zien, maar in de hut naast die van haar hoort ze muziek en stemmen. Dat is de hut van Magnus en Ola; een van de twee lacht luid en dat stelt haar gerust. Magnus is een stille reus met blauwe ogen, Ola een glimlachende matroos die elke dag minstens een uur in de fitnessruimte doorbrengt. Die zullen komen als zij roept. Dat weet ze zeker. Bijna zeker.

Toch aarzelt ze nog een paar tellen voordat ze de deur opent en vervolgens blijft ze met opgeheven kin en snuffelend als een hond in de deuropening staan. Degene die in haar hut komt als zij er niet is, laat altijd een geur achter, een zweempje benzine of olie, tabak of aftershave, zo duidelijk dat het haar wel moet opvallen, maar toch zo vaag dat ze het er niet met iemand anders over kan hebben.

Ze stapt over de hoge drempel naar binnen en blijft opnieuw staan. Ze kijkt om zich heen, snuift nog een keer en trekt haar mondhoeken naar beneden. Vandaag ruikt het niet naar olie of benzine, tabak of aftershave. Het stinkt naar urine. Hoewel dat misschien nog te netjes uitgedrukt is. Feit is dat er een zeiklucht hangt. Het is het lelijkste woord dat ze kent, maar het is het enige wat deze stank echt omschrijft. Er heeft echt iemand in haar hut *gezeken*.

Het schaamtegevoel verrast haar. Het overvalt haar en maakt dat ze meteen de deur achter zich dichtslaat. Niemand mag weten

hoe het in haar hut ruikt, niemand mag gaan denken dat zij het is die stinkt, niemand mag ... Ze slaakt een zucht en leunt tegen de deur. Nu even bedaren. Nu even zakelijk en verstandig zijn. Nu even kijken, en registreren wat hij deze keer heeft gedaan.

De sporen van zijn aanwezigheid – Want het is toch een hij? Het moet toch een hij zijn? – zijn meestal duidelijk genoeg om haar te laten begrijpen dat hij daar is geweest, maar toch zo subtiel dat niemand anders ze zou opmerken. Ze zou immers zelf de inhoud van haar toilettas op het bobbelige oppervlak van de bank hebben kunnen legen, het dekbed en het laken uit haar pasopgemaakte kooi hebben kunnen halen en op een kreukelige hoop gooien, en het schone ondergoed uit de kast hebben kunnen trekken. Maar dat is niet zo. Het is iemand anders. Iemand die minstens vier keer haar hut is binnengedrongen en sporen en geuren heeft achtergelaten.

Het vaartuig begint te schommelen, ze spreidt haar vingers en drukt haar handpalmen tegen de deur om in evenwicht te blijven. Door de beweging wordt ze wakker geschud: zakelijk en verstandig zou ze zijn. Dus recht ze haar rug en doet ze een paar stappen de hut in om overzicht te krijgen. Ze gaat wijdbeens staan om nieuwe schommelingen op te vangen. Ze is pas acht dagen aan boord, maar haar lichaam heeft zich al aan de nieuwe omstandigheden aangepast. Daarom zit ze beneden aan de bar ook wijdbeens als een man, daarom blaast ze buiten aan dek op haar knokkels voordat ze haar handen onder haar oksels steekt, daarom haast ze zich met twee treden tegelijk op zachte rubberzolen de trap op naar de brug voor de dagelijkse briefing met de onderzoekers en de kapitein. Op die bijeenkomsten zegt ze zelden wat; ze schudt alleen zacht haar hoofd zodat haar paardenstaart in haar nek kietelt. Nee, de afgevaardigde van de kunstenaars heeft er niets aan toe te voegen. Het woord alleen al maakt haar een beetje verlegen. Is ze echt een kunstenaar? Ze is daar niet zeker van. Ze weet alleen dat ze is waar ze is, omdat Marcus – en hij is echt een kunstenaar – niet naar de bijeenkomsten wil. Voor zulke dingen heeft hij geen tijd; hij gaat helemaal op in zijn voortdurende rondwandelingen over het schip, al mompelend.

Aanvankelijk dacht ze dat hij manisch was, maar ze heeft hem nu diverse keren gesproken en weet dat hij zowel aarzelend als bedachtzaam kan zijn. Hij wordt alleen zo in beslag genomen door observeren dat hij het vermogen om te horen lijkt te zijn kwijtgeraakt. Op de derde dag is ze al gestopt met haar rapportages aan hem over wat er aan de tafel van de kapitein is gezegd, want wanneer ze daartoe een poging deed, keek hij zo verward dat ze begreep dat hij alles over de ochtendbijeenkomsten alweer vergeten was. Wanneer ze elkaar nu op het dek tegenkomen of toevallig tegenover elkaar gaan zitten in de mess knikt ze slechts en glimlacht net zo nietszeggend als hij.

Misschien zou ze niet meer naar die ochtendbijeenkomsten toe moeten gaan. Ze heeft toch nooit wat te zeggen, en het komt veel te vaak voor dat ze haar concentratie verliest en niet meer hoort waarover de anderen het hebben. In plaats daarvan laat ze haar blik rond de tafel gaan en ze blijft bij het ene na het andere gezicht steken. Is het een van hen? Die bleke scheikundige, die elke keer dat hij wordt aangesproken begint te blozen? Of Sture, de meteoroloog, die voortdurend met zijn armen over elkaar zit, alsof hij verwacht dat hij persoonlijk zal worden aangeklaagd voor mist en een zware zee? Kan het die docent zijn die zijn lange haar in een grijze paardenstaart draagt en wiens naam ze de hele tijd vergeet? Of is het Fredrik, met zijn bruine ogen, die rustig bemiddelt wanneer de meningen botsen en die compromissen voorstelt, een geboren diplomaat die ervoor heeft gekozen stuurman te worden?

Nee. Dat kan ze niet geloven. Waarom zou iemand van de mannen met wie ze elke ochtend rond de vergadertafel van de kapitein zit, haar hut willen binnengaan om sporen achter te laten? Ze kent niemand van hen en weet niets over hen; zij kennen haar niet en weten niet méér over haar dan wat er in de kranten heeft gestaan, áls ze dat al weten. En de vrouwen rond de tafel? Kun je je überhaupt voorstellen dat een lachgrage professor als Ulrika op het idee zou komen om tussen andermans ondergoed te gaan zitten wroeten? Of dat een stil genie als Katrin, die vijf talen spreekt en gepromoveerd is in de natuur- en scheikunde,

achter haar zachtmoedige façade een verborgen haat koestert? Om over Jenny nog maar te zwijgen, de vertegenwoordiger van de jonge promovendi, die uiterst serieus elk woord dat er gezegd wordt opschrijft, maar als een schoolmeisje giechelt om het minste grapje?

Nee. Dat kan niet. Iemand van hen kan het niet zijn. Maar in de loop van de avond is er absoluut iemand in haar hut geweest. Het raam is dicht. De deur naar het toilet staat wijdopen. Toen ze haar hut verliet om naar de bar te gaan was het andersom. Toch komt er ondanks alle ongerustheid een stil leedvermaak bij haar op. De open deur geeft aan dat hij in het toilet is geweest. Dus heeft hij haar bericht ontvangen. Eindelijk.

Ze gluurde voorzichtig naar binnen. Het deksel van de wc is omhooggeklapt. De bril ook. Een man, dus. Het douchegordijn is dichtgetrokken; het witte oppervlak met zijn vaalgele bloemen glinstert in het nachtelijke schemerlicht. Door de schommelingen van het schip gaat het heen en weer als een koolzaadveld in de zomerwind. Maar dat is een beweging die heel goed een andere zou kunnen verbergen. Er zou achter het gordijn iemand op haar kunnen staan wachten, klaar om ...

Nonsens. Wie het ook is, het is een lafbek en een slappeling, en ze is niet van plan zich door zijn dwaasheden bang te laten maken. Daarom stapt ze zonder haar gedachtegang af te maken naar binnen. Ze trekt het gordijn opzij en stelt vast dat er niemand in de douche is. Ze wordt overrompeld door een gevoel van opluchting; ze voelt hoe haar knieën beginnen te knikken en terwijl ze een zucht van verlichting slaakt, moet ze steun zoeken tegen de muur. Het duurt een paar seconden voordat ze ziet dat het behang bij haar schouder gestreept is, dat er geelbruine lijnen over het beige lopen, plakkerige strepen die daar eerder nog niet zaten. *De viezerik!* Zonder erbij na te denken trekt ze haar trui uit en ze gooit die door de deuropening. Ze neemt zich voor die later in de nacht in zee te gooien; hem wassen is niet voldoende, ze wil nooit van zijn leven iets dragen wat zelfs maar vluchtig in aanraking is geweest met die klootzak zijn walgelijke ...

Ze slaat haar armen om zichzelf heen en draait zich om naar

de spiegel. Inderdaad. Hij heeft haar bericht ontvangen, dat is duidelijk. Vlak voordat ze haar hut verliet, heeft ze met lippenstift op de spiegel hetzelfde geschreven wat ze de laatste dagen elke keer dat ze naar buiten ging heeft geschreven: GOD ZIET JE, LUL! Die boodschap is niet goed gevallen. Hij heeft de lippenstift over de hele spiegel uitgesmeerd, de tekst uitgewist met een handdoek, die daardoor nu verpest is, en daarna heeft hij met diezelfde lippenstift zijn eigen bericht opgeschreven, maar dan in aanzienlijk grotere letters: KUTWIJF!

Ze moet een paar keer slikken om tot bedaren te komen. Een briljant antwoord. Bijzonder snugger. En bovendien heeft die rotvent haar lippenstift gebroken, ziet ze nu, de enige die ze heeft meegenomen op deze expeditie, haar absoluut enige exemplaar van Lancôme's Long Lasting Juicy Rouge, kleur nummer 132. Ze slaat hem dood. Zodra ze hem te pakken krijgt, zal ze hem eerst zijn oren afsnijden en hem daarna doodslaan.

Vooropgesteld natuurlijk dat hij haar niet eerst doodslaat. En dat het geen omen is dat het gezicht dat ze in de spiegel ontwaart zo bleek is dat het eruitziet alsof het aan een van haar eigen moordslachtoffers toebehoort.

VLAKE NA KAP Farvel verlegt het schip zijn koers. De stuurman van die nacht schakelt de automatische piloot uit en legt zijn hand op de stuurknuppel, een joystickje, veel kleiner dan de versnellingspook in een auto, dat heel het enorme gele gevaarte dat de ijsbreker Wodan is, bestuurt. Met zachte hand en heel voorzichtig richt hij langzaam de steven in noordelijke richting, terughoudend en beheerst in elke beweging, in de greep om de ronde knop van de stuurstok, in de lichte buiging van zijn elleboog, in de zachte samentrekking van zijn biceps. Toch gaat het niet. Hij bestuurt wel zijn vaartuig, maar niet de golven van de Atlantische Oceaan. Die pakken het schip op nu dat dwars gaat liggen en beginnen te spelen zoals je met een heel klein kind speelt; gemaakt heftig en enorm voorzichtig tillen ze het mollige lichaam hoog naar de lichtgrijze nachthemel om het daarna diep in het donkerder grijs van de golfdalen te laten zakken, ze tillen het op en laten het zakken, tillen het op en laten het zakken ...

Terwijl hij zijn rugspieren aanspant en zijn greep om de stuurknuppel verstevigt, steekt de stuurman zonder dat hij er zelf erg in heeft het puntje van zijn tong naar buiten om dat te laten meehelpen bij het sturen. Hij is zeer geconcentreerd, maar toch speelt er een glimlachje in de rimpels rond zijn ogen. Dit is de plek waar hij wil zijn. Nergens anders. Als hij na de dood een paradijs zou mogen uitkiezen, dat zou het gewoon dit zijn: een eeuwige nachtwacht op de brug van de Wodan, precies op het moment dat het vaartuig de Atlantische Oceaan de rug toekeert en Straat Davis binnenvaart, met Baffin Island ergens aan bakboord en de westkust van Groenland als een schaduw aan stuurboord. Hij zou de hele eeuwigheid in deze eenzaamheid kunnen doorbrengen, omdat die ook de troostrijke zekerheid biedt dat hij omringd is door mensen, een groot aantal, maar niet meer dan hij kan tellen, en de meesten rustig slapend in hun hut. Alleen hij en twee in het blauw geklede kerels helemaal onder in de machinekamer zijn op dit moment wakker. Uiteraard vooropgesteld dat iedereen niet

wakker is geworden van de deiningen en zich aan de rand van zijn kooi ligt vast te houden, doodsbang om eruit te vallen. Hij vindt het best als ze dat doen. Het belangrijkste is dat er niemand de brug op komt klauteren om stuurman Leif Eriksson in zijn heerlijkste moment te storen.

Zo. De zwenking is volbracht. De stompe voorsteven ligt recht naar het noorden gericht en de schommelingen houden op. De Wodan, dat femininum met een mannelijke godennaam, wiegt rustig verder. In open water beweegt ze als een vrouw in de negende maand of als een bokser buiten de ring. Maar weldra, over een paar uur of een paar dagen, zal ze deze onnatuurlijke toestand achter zich laten en het ijs in glijden. Daar is ze in haar element en daar danst ze.

Leif Eriksson schakelt de automatische piloot in, rekt zich uit en voelt de spanning wegebben. Het paradijs? Ja, wat haalt een mens zich voor de drommel niet in zijn hoofd 's nachts? Het is aannemelijker dat hij in de hel belandt. Hij weet ook precies hoe die eruitziet. Dat is een eeuwige middag in het ouwe krot van een zomerhuis dat zijn vrouw van haar ouders heeft geërfd, op een snikhete dag waarop de ton van de plee moet worden geleegd en de raamkozijnen moeten worden geverfd, dat wijf van hem slechtgehumeurd is en de whisky bijna op, zijn tienerzoon terug wil naar de stad en de van levensbelang zijnde computer ...

Ach. Dat kan hij allemaal vergeten. Hij is pas over anderhalve maand weer thuis en dan zijn de vakanties voorbij en is het zomerkrot voor het seizoen gesloten. Ook deze zomer is hij weer ontsnapt. En de prijs heeft hij al betaald; zijn vrouw is al twee weken chagrijnig geweest toen hij zei dat hij zich voor deze expeditie had aangemeld, maar ze ontgooide toen hij suggereerde dat het geld, al die heerlijke extra inkomsten, gebruikt zou kunnen worden voor de aanschaf van een of ander onnodig prul. Haar chagrijn houdt altijd op wanneer hij haar overbodigheden belooft. Hij weet nauwelijks meer wat het deze keer was ... Nieuwe tegels in de keuken? Nee, dat was vorig jaar. Een thuisbioscoop, dat was het. Verdomd. Dat betekent dat hij zich vroeg of laat door een gebruiksaanwijzing van minstens vierhonderd pagina's

heen moet worstelen. Misschien dat hij morgen naar huis zal bellen om tegen haar te zeggen dat ze dat verrekte ding nu alvast maar moet kopen, met installatie en alles ...

Maar nee. Hij heeft geen zin om met haar te praten. Hij heeft geen zin om met wie dan ook te praten. Het enige waar hij zin in heeft, is in zijn dooie eentje op de zesde verdieping op de brug van de Wodan te zitten en de horizon af te speuren. Misschien dat er vannacht al een ijsberg opduikt. Dat hoopt hij. Ijsbergen worden, net als alle andere dingen, groter en mooier als je ze in je eentje mag ervaren. Hij tuurt wat naar de grijze oneindigheid. Nee. Er is nog niets te zien en diep in zijn hart weet hij natuurlijk dat het te vroeg is. Morgen, misschien ...

Het vaartuig schudt even. Leif Eriksson fronst zijn voorhoofd en buigt zich voorover. Hij blijft met geheven hand een paar tellen roerloos zitten, klaar om de stuurknuppel te pakken voor het geval dat nodig mocht zijn, maar er gebeurt niets. Hij laat zijn hand zakken en staat op. Tijd voor een kop koffie. En een paar notities in het logboek.

Hij pakt zijn beker met beide handen vast en terwijl hij de witte nacht buiten bestudeert, loopt hij een rondje over de brug. De middernachtzon is een zilveren munt achter de wolken. Hij wordt getroffen door een lichte verschuiving van de werkelijkheid en heel even meent hij dat hij vliegt, maar dan knippert hij met zijn ogen en komt tot bezinning. Hij vliegt niet, hij bevindt zich alleen hoog boven zee, helemaal op het zesde dek, en hij staat wijdbeens en stevig op de kamerbrede vloerbedekking. Misschien dat het licht hem in de luren legt. Hij hoeft zich alleen maar om te draaien om zowel vooruit als achteruit te kunnen kijken, maar toch ziet hij niet alles, want buiten voor de grote ramen stijgt de nevel van de nacht langzaam naar de hemel en die lost alle contouren op. Zijn vingers zijn koud en hij werpt automatisch een blik op de thermometer, hoewel hij weet dat de buitentemperatuur niets te maken heeft met hoe warm het is op de brug. Hij zit hier ook in hemdsmouwen wanneer het buiten veertig graden vriest. De brug van de Wodan biedt geborgenheid in zijn onveranderlijkheid. Zelfs wanneer buiten de storm giert,

zijn hierbinnen alle geluiden gedempt, en ook bij de onrustigste zee staat de uitrusting stevig vastgeschroefd op haar plek. Er valt nog geen vel papier op de grond, en mocht dat toch vallen, dan zou het meteen worden opgeraapt door degene die het dichtst in de buurt staat. Hij trekt een grimas. Aan land zouden ze waarschijnlijk vergaderingen en onderhandelingen nodig hebben om te bepalen wie zich voorover zou moeten buigen. Dat is de reden dat hij er de voorkeur aan geeft op zee te zitten. Dat scheelt een hoop gezeur.

De nacht wordt donkerder, maar dat komt eerder door wolken en nevel dan door de positie van de middernachtzon. Toch moet het kouder zijn geworden; dat ziet hij wanneer hij achteruit tuurt. Het kielzog, dat een paar uur geleden nog grijs en wit schuimde, is letterlijk in zilver veranderd. De rimpelingen gaan slechts enkele meters zijwaarts, waarna ze zich inhouden en stoppen; het is een aarzelend beweginkje dat ver voordat het is voltooid alweer tot rust lijkt te komen. Leif Eriksson neemt een slok koffie en volgt de beweging met zijn blik. Een ijsvlies. Nu al? Hij draait zich om en tuurt voor zich uit. Jawel. Daar is het net zo. Het zeeoppervlak glanst als water, maar beweegt bijna helemaal niet; het bevindt zich in een eigenaardig tussenstadium waarin het ijs noch water is.

Nou. Kijk eens aan. Dan zal er binnenkort wel echt ijs zijn om te breken. Hij knikt in stilte en zakt weer terug in zijn stoel. Leunend met zijn hoofd tegen de neksteun richt hij zijn blik op de horizon. Zo blijft hij een hele poos zitten, vrijwel roerloos, afgezien van een paar langzame bewegingen van zijn oogleden, en eindelijk is het ook stil in zijn hoofd.

Een beweging aan de rand van zijn gezichtsveld maakt dat hij weer in beweging komt; hij recht zijn rug zo snel dat de koude koffie bijna over de rand van zijn beker gutst. Hij tuurt naar het dek om beter te zien. Wie is dat daar? En wat doet ze buiten op het dek om half twee 's nachts? Hij zet zijn beker weg en leunt naar voren. Op een paar centimeter van het glas houdt hij zich in en hij wrijft met zijn duim en wijsvinger in zijn ooghoeken om beter te zien. Is het een van de onderzoekers? Nee. De eerste

monsters worden pas om half vier 's ochtends genomen en tot die tijd slapen ze zo diep als ze maar kunnen. En niemand van de scheikundigen of oceanografen of hoe ze zich ook noemen zou trouwens over het dek rondhollen in niet meer dan een nachtpon ... Want dat is het geval, dat ziet hij duidelijk. De vrouw die over het voordek loopt, draagt weliswaar het blauwe windjack van het secretariaat van het poolonderzoek, maar er is geen twijfel over mogelijk dat ze die gewoon over een witte nachtpon heeft aangetrokken en haar blote voeten in een paar stevige bruine schoenen heeft gestoken. Ze ziet eruit als een verdwaalde Lucia, zoals ze daar met haar rechterhand voor zich uit gestrekt loopt, met iets wits, nee, iets zwarts, nee, iets wat zowel wit als zwart is, bungelend tussen duim en wijsvinger. Ze loopt naar de voorsterven, klimt op het treeplankje bij de reling, strekt zich uit over de rand en gooit zonder enige aarzeling het zwart-witte ding in zee. Daarna draait ze zich om en springt op een kinderlijke manier met twee voeten tegelijk weer op het dek. Ze steekt haar handen in haar zakken en loopt terug. Pas wanneer de wind haar kroezige haar pakt, herkent Leif Eriksson haar. Dat is toch dat bleke figuur, dat mens dat zo doorschijnend is als een rauwe garnaal en net zo kleurloos. Teruggetrokken. Absoluut niet een van degenen op wie de jongens van de bemanning weddenschappen hebben afgesloten. Het lijkt of ze voelt dat ze in de gaten wordt gehouden, want opeens blijft ze staan en ze kijkt omhoog naar de brug. Aarzelend steekt ze haar hand in een groet omhoog. Ze kan hem niet zien, dat weet hij; zelfs in het volle daglicht kan iemand die op het voorste dek staat niet helemaal tot op de brug kijken, maar toch kan hij het niet laten om als reactie even aarzelend zijn hand op te steken. Even later is ze verdwenen.

Leif Eriksson ploft weer in zijn stoel en trekt een grimas. Wat was hier in vredesnaam aan de hand? Hij werpt een blik op de klok. 01.34 uur. Hij moet in het logboek een aantekening maken over wat ze heeft gedaan, en het tijdstip is belangrijk. Dan moet de kapitein de kwestie morgen maar opnemen en haar een uitbrander geven. In deze wateren mag niets in zee worden gegooid, dat weet toch iedereen. De hele ijsbreker is een gesloten systeem,

een systeem dat weliswaar zeewater opzuigt voor het laboratorium, maar dat geen menselijk afval uitstoot. Dat moest er nog bij komen. Wat zou de zin zijn van een onderzoeksschip dat zelf de wateren vervuult die het moet onderzoeken?

‘Stom mens!’

Hij is verrast door zijn eigen stem. Die begint te trillen en daar schaamt hij zich voor, en het feit dat hij zich schaamt, maakt hem nog bozer.

‘Stom rotmens!’

Hij pakt zijn beker en loopt ermee naar de pantry om de koude koffie weg te gooien en nieuwe in te schenken. Daarna haast hij zich terug naar het stuurpaneel, gaat zitten en probeert te ontspannen. Dat lukt niet. Opeens is het water buiten gewoon water, de kust gewoon een kust en de hemel gewoon een hemel.

Leif Eriksson neemt een slokje van zijn koffie. Nou. Deze nachtwacht is bedorven. Bedankt. Hartstikke bedankt.